

YORUM

bilinçli şekilde değerlendirilebilirsek, gelişme ve kalkınma yönünde çok önemli avantaj sağlayacağımız unutulmamalıdır.

Bu kaynakların değerlendirilmesi uzun vadede, bilimi ve araştırmayı öne çıkaran teknolojik gelişmeleri takip eden, dışarıdan alınan teknolojilerin ülke gerçeklerine göre uyarlanması ile AR-GE çalışmalarına gerekli önemi vermekle mümkün olacaktır. Bütün bunları uygulayacak yetişmiş insan gücüne sahip olmak en büyük etkidir. Hammade ihraç ederek kalkınmış ülke yoktur. Yeraltı kaynağı olmasına rağmen, milli geliri 30 bin dolar/kışı olan ülkeler bilinmektedir.

Dünya bor rezervlerinin 3/2'si Türkiye'dedir. Ancak, Türkiye'nin bor (yıllık yaklaşık 1,2 milyar dolar olan) ticaretinden ve endüstrisinden rezervi oranında pay alamaması ve bu durumun sorumlusunun Etibank'm izlediği politikalar (Eti Holding) olduğu bazı uzmanlarca dile getirilmektedir. Eti Holding'in eleştirilecek birçok yönü olmasına rağmen

asıl sorun Türkiye'nin sanayileşme doğrultusunda gereken gelişmeyi sağlayamadığından kaynaklanmaktadır. Türkiye bor ürünleri ve diğer madenlerin değerlendirilmesinde birçok sektörde olduğu gibi elbette istenilen seviyede değildir.

Sonuç olarak bor madenleri ve diğer madenlerden elde edilecek ürünler ülkemizin gelişmesine önemli katkılar sağlar. Bunun için madencilik sektörünün sorunlarının çözülmesi ve bu ürünleri tüketen sanayilerin hayata geçirilmesi, gereken plan, proje ve yatırımların gerçekleştirilmesi gerekir. Madenlerin üretiminin arz-talep dengesine göre mümkün olacağı, mühendislik hesaplarının ve ekonomik değerlendirmelerin sonucu gerçekleşeceği unutulmamalıdır. Ülkenin kısa yoldan "kurtuluşu" senaryoları her zaman yazılmıştır. Bugün de yazılıyor. Bilime, teknolojiye ve mühendislik hesaplarına dayanmayan hayali senaryolar üretilmeye devam edilirse gelecekte de daha çok kısa yoldan "kurtuluş" senaryoları yazılacağı benziyor. •

MADEN KANUNU DEĞİŞİKLİKLERİ

Asım Kutluata / Maden Mühendisi

Türkiye'de, kanun değişikliği tartışmalarının en fazla yapıldığı sektör herhalde madencilik sektörüdür. Madencilik, Osmanlıda Fransızlardan alınan ve 1858 yılında yürürlüğe giren "Arazi Kanunu" ile ilk defa yasal çerçeveye kavuşturulmuştur. 1906'da Taşocakları Nizamnamesi, 1954'de 6309 ve 1985'de 3213 sayılı Maden Kanunları yürürlüğe girmiştir. Her yasa değişikliğinden sonra "Madenciliğin en önemli sorunu Maden Kanunlarından kaynaklanıyor, bu yasa en kısa sürede muhakkak değiştirilmelidir." denilmeye başlanmıştır. Bu görüşe, sektörün büyük bir bölümü, kendi buldukları konumdan bakarak katılmıştır. Yapılan değişiklikler, bireysel bakış ve küçük menfaatler nedeniyle sektörü ve temsilcilerini tatmin etmemiştir.

Yürürlüğe giren maden kanunları çeşitli nedenlerle tam uygulanamamıştır. 6309 sayılı yasa 30 yıl tartışıldıktan sonra 3213 sayılı Maden Kanunu da yürürlüğe girdiği 1985 yılından beri günümüze kadar tartışılmakta 1993 ve 1997'de yapılan değişiklik girişimleri sonuçsuz kalırken, 2000 yılında tekrar gündeme getirilen değişiklik çalışmaları da yaklaşık üç yıldır sonuçlandırılmamıştır.

Aslında yıllardır çözülemeyen ve çok değişik

nedenlerden kaynaklanan madencilik sektörünün sorunları; bu seferki değişiklikler gerçekleşse bile, maden kanunu değişiklikleri gündemden düşmeyecek, çözülemeyen sektör sorunları yine ağırlıklı olarak yürürlükteki Maden Kanunundan kaynaklandığı dile getirilecektir.

Sektörün sorunları; Kanunun uygulanmasını gerçekleştirecek olan kamu kurumlarının gerekli altyapı ve örgütlenmeyi gerçekleştirememesi, riski yüksek olan madencilik sektörüne yeterli sermaye birikiminin sağlanamaması, dünyadaki gelişmelerin ve fiyat dalgalanmalarının sektör üzerinde yarattığı olumsuzluklar, teknolojik gelişmeleri yakalayamamak ve AR-GE çalışmalarına istenilen düzeyde kaynak ayıramamak gibi bir çok nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Birçok alanda olduğu gibi bu alanda da sorunlara doğru teşhis koyarak uzun vadeli politikalar hayata geçiremez, bilimi ve mühendisliği öne çıkaramaz, kısa vadeli spekülasyonlarla zaman kaybedersek, hukuki, finansal, teknolojik ve idari yapı sorunlarını çözememiş olan bu sektörde, günümüzde olduğu gibi gelecekte de maden kanunu değişikliği muhabbeti yapılacağı benziyor!, m